

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl samosoudkyní Mgr. Janou Volkovou ve věci

žalobce: J.K.

proti
žalované: Česká správa sociálního zabezpečení
sídlem Křížová 25, 225 08 Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 15. 1. 2024, o invalidním důchodu,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 15. 1. 2024, **se ruší** a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalobci se nepřiznává náhrada nákladů řízení.
- III. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Rozhodnutím ze dne 17. 10. 2023, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), žalovaná snížila žalobci od 6. 11. 2023 invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení (dále jen „OSSZ“) Opava ze dne 19. 6. 2023 totiž míra poklesu žalobcovy pracovní schopnosti z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla o 40 %.

2. Žalobce proti prvostupňovému rozhodnutí podal námitky, které žalovaná zamítla rozhodnutím ze dne 15. 1. 2024, č. j. X (dále jen „napadené rozhodnutí“), a prvostupňové rozhodnutí potvrdila.
3. Žalobce se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.), domáhá zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalované k dalšímu řízení.

II. Žaloba

4. Žalobce nesouhlasil s napadeným rozhodnutím a navrhoval, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.
5. Žalobce v žalobě namítal, že posudkový lékař nezkoumal jeho zdravotní stav podrobně. Nezhodnotil jeho celkovou výkonnost, pohyblivost a schopnost vykonávat denní aktivity. Žalobce uvedl, že trpí chronickou tofózní dnou se závažným strukturálním a funkčním postižením více kloubů. Trpí také onemocněním krční a bederní páteře, situační depresí a dalšími onemocněními. Jeho zdravotní stav se neustále zhoršuje.

III. Vyjádření žalované

6. Žalovaná se ve vyjádření přímo nevyjádřila k obsahu žaloby ani k jednotlivým námitkám uvedeným v žalobě. Místo toho se zaměřila na právní rámec, ustanovení zákona o důchodovém pojištění a posudky lékařů k posouzení zdravotního stavu žalobce. Zdůraznila objektivitu a správnost svého rozhodnutí, opírajícího se o odborný posudek a právní předpisy. Žalovaná je po zhodnocení předložené zdravotnické dokumentace přesvědčena, že byl plně posouzen a zjištěn zdravotní stav žalobce. Při vyhodnocení posudkových závěrů vycházela ze zjištěných diagnóz. Posudek považovala za objektivní. Ve věci odkázala na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí a s ohledem na námitky žalobce, navrhla důkaz posudkem Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí („PK MPSV“) ve smyslu ustanovení § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení („zákon o organizaci a provádění sociálního zabezpečení“).

IV. Obsah správních spisů a řízení před krajským soudem

7. V průběhu řízení si krajský soud vyžádal správní (posudkový) spis OSSZ a také správní (dávkový) spis žalované, z nichž vyplývají následující skutečnosti.
8. Žalobce dlouhodobě pobíral invalidní důchod pro invaliditu druhé stupně a dne 9. 5. 2023 požádal o zvýšení výše invalidního důchodu z důvodu zhoršení zdravotního stavu.
9. Pro posouzení této otázky nechala žalovaná posoudit zdravotní stav žalobce, m. j. na základě profesního dotazníku žalobce, a nemalého množství lékařských zpráv a nálezů. Lékař OSSZ Opava posoudil zdravotní stav žalobce a dne 19. 6. 2023 vydal posudek se závěrem, že se u žalobce jedná o invaliditu prvního stupně, nejde již o invaliditu druhé stupně. Pokles pracovní schopnosti hodnotil dle kapitoly VI., položky 9b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), ve výši 40 %. Datum změny stupně invalidity lékař stanovil 19. 6. 2023.
10. S ohledem na závěry uvedené v posudku žalovaná prvostupňovým rozhodnutím snížila žalobci od 6. 11. 2023 invalidní důchod podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“).

11. Proti prvostupňovému rozhodnutí brojil žalobce námitkami, ve kterých nesouhlasil s rozhodnutím o snížení invalidního důchodu. Tvrdil, že u něj došlo ke zhoršení zdravotního stavu.
12. Zdravotní stav žalobce pro účely námitkového řízení posoudil dne 10. 1. 2024 lékař Institutu posuzování zdravotního stavu (dále jen „IPZS“). Podle posudku se u žalobce jednalo o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav ve smyslu § 26 zákona o důchodovém pojištění, nešlo ovšem o invaliditu podle ustanovení § 39 odst. 2 písm. b) a c) zákona o důchodovém pojištění, ale šlo o invaliditu prvního stupně dle § 39 odst. 2 písm. a) téhož zákona. Z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu poklesla pracovní schopnost žalobce o 40 %. Změna stupně invalidity nastala dne 19. 6. 2023. Rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého stavu žalobce je chronický vertebrogenní algický syndrom bederní páteře s iritačně zánikovým (v senzitivní složce, bez léze v motorické složce) kořenovým syndromem S1 oboustranně, při sekundárním zúžení páteřního kanálu v úrovni L2-4 při degenerativních změnách, s dynamickou dysfunkcí. Jedná se o středně těžké funkční postižení. Pokles pracovní schopnosti žalobce je hodnocen srovnatelně s postižením uvedeným v kapitole XIII., oddílu E, položky 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míru poklesu pracovní schopnosti z rozmezí 30-40 % zvolil lékař IPZS na horní hranici daného procentního rozmezí, tj. 40 %. Ke zvýšení základní procentní meze ve smyslu § 3 citované vyhlášky neshledal lékař medicínské odůvodnění.
13. Na základě posudku o invaliditě ze dne 10. 1. 2024 vydala žalovaná dne 15. 1. 2024 žalobou napadené rozhodnutí, proti kterému žalobce brojí žalobou.
14. Krajský soud nechal vypracovat **posudek PK MPSV**, pracoviště v Ostravě. Posudková komise dne 5. 6. 2024 zasedala ve složení předsedkyně komise, další lékařky s odborností v oblasti neurologie a tajemnice. Žalobce byl přítomen jednání PK MPSV.
15. PK MPSV měla k dispozici dosavadní správní spisovou dokumentaci OSSZ a ČSSZ, zdravotní dokumentaci a lékařské nálezy předložené žalobcem. V posudku komise shrnula průběh předchozího řízení, závěry prvostupňového rozhodnutí a napadeného rozhodnutí. Popsala žalobní námitky žalobce, pracovní anamnézu žalobce. Žalobce při jednání posudkové komise sdělil, že má problémy s páteří a rukama, trpí bolestmi, má i deprese. PK MPSV do posudku uvedla diagnostický souhrn žalobce. Následně provedla objektivní interní vyšetření žalobce při jednání komise. Na straně 5-6 posudku následně zpracovala posudkové hodnocení.
16. PK MPSV uvedla, že hlavní příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce je chronický vertebrogenní algický syndrom bederní páteře s iritačně zánikovým kořenovým syndromem S1 oboustranně, při sekundárním zúžení páteřního kanálu v úrovni L2-4 při degenerativních změnách, s dynamickou dysfunkcí. Jedná se o středně těžké funkční postižení.
17. PK MPSV po vyšetření žalobce a prostudování lékařských nálezů konstatovala, že pokles pracovní schopnosti je hodnocen v kapitole XIII., oddílu E, položce 1c přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., pro které v rámci rozmezí 30-40 % stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici daného rozmezí, tj. 40 %, a to s ohledem na další chorobné stavy v anamnéze žalobce. Posudková komise tuto horní hranici zvýšila o 10 % vzhledem k „tzv. náročnosti dosavadního zaměstnání v dělnických profesích v těžkém provozu – svářeč, zámečnick“; celkově tedy pokles pracovní schopnosti žalobce činí 50 %.

18. Posudková komise s ohledem na celkový funkční zdravotní stav žalobce hodnotila odlišně od lékaře OSSZ i lékaře IPZS. Shledala, že žalobce je neschopen těžké fyzické práce s přenášením nadlimitních břemen, v riziku vibrací, trvalého chladu, práce ve vynucených polohách. PK MPSV uzavřela, že zdravotní stav žalobce k datu vydání napadeného rozhodnutí odpovídal druhému stupni invalidity.

V. Jednání soudu

19. Krajský soud ve věci nařídil **ústní jednání**, které se uskutečnilo dne 25. 7. 2024 za přítomnosti žalobce a zástupkyně žalované. Žalobce odkázal na žalobu a uvedl, že s ohledem na závěry uvedené v posudku PK MPSV by měl krajský soud napadené rozhodnutí zrušit. Krajský soud následně provedl k důkazu posudek PK MPSV ze dne 5. 6. 2024. Žalobce v průběhu soudního řízení sdělil, že jeho praktická lékařka mu doporučila podat žádost o změnu výše invalidního důchodu kvůli zhoršujícímu se zdravotnímu stavu. Teprve v průběhu správního řízení mu bylo vysvětleno, že jeho zdravotní stav budou posuzovat posudkoví lékaři a jejich závěry se s hodnocením praktické lékařky nemusí shodovat. Zástupkyně žalované s ohledem na závěry posudku PK MPSV navrhla, aby krajský soud žalobě vyhověl, tedy napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Následně krajský soud postupoval podle § 49 odst. 12 s. ř. s.

VI. Posouzení věci krajským soudem

20. Právní úprava posuzování invalidity a podmínek nároku na invalidní důchod je obsažena v § 39 zákona o důchodovém pojištění, které upravuje tři stupně invalidity. Jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně. Pokud se jedná o pokles pracovní schopnosti nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, a konečně v případě poklesu nejméně o 70 % se jedná o invaliditu třetího stupně. Při určování poklesu pracovní schopnosti se mj. bere v úvahu, zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, zda se jedná o tzv. stabilizovaný zdravotní stav a zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován. Podle ustanovení § 39 odst. 6 zákona o důchodovém pojištění platí, že za stabilizovaný zdravotní stav [odstavec 4 písm. b)] se považuje takový zdravotní stav, který se ustálil na úrovni, která umožňuje pojištěnci vykonávat výdělečnou činnost bez zhoršení zdravotního stavu vlivem takové činnosti; udržení stabilizace zdravotního stavu může být přitom podmíněno dodržováním určité léčby nebo pracovních omezení.
21. Správní rozhodnutí o nároku na invalidní důchod je závislé především na odborném lékařském posouzení. Zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzuje ministerstvo práce a sociálních věcí; za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb.). Při přezkumu rozhodnutí žalované vydaného na podkladě posudku lékařské služby ČSSZ v řízení o námitkách (dle § 88 zákona č. 582/1991 Sb.), resp. posudku odborné lékařské posudkové služby OSSZ vydaného pro účely prvoinstančního řízení, neposuzuje soud věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Posudek posudkové komise MPSV soud hodnotí jako každý jiný důkaz podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s., avšak s ohledem na mimořádný význam v tomto řízení bývá tento posudek důkazem rozhodujícím v případech, kdy z hlediska své celistvosti a přesvědčivosti nevzbuzuje žádných pochyb, a nejsou-li tu ani žádné jiné skutečnosti nebo důkazy, kterými by správnost posudku mohla být zpochybněna. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, že se komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími

skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a že své posudkové závěry náležitě odůvodní.

22. Náležitosti posudku jsou upraveny v ustanovení § 7 vyhlášky č. 359/2009 Sb., o posuzování invalidity. Posudek o invaliditě musí obsahovat mimo formálních náležitostí rovněž účel posouzení a datum posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výčet rozhodujících podkladů o zdravotním stavu pojištěnce, z nichž orgán sociálního zabezpečení vycházel při posouzení zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, skutková zjištění, ke kterým orgán sociálního zabezpečení dospěl při posuzování zdravotního stavu a pracovní schopnosti pojištěnce, výsledek posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti se stanovením, zda se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, stanovení míry poklesu pracovní schopnosti, stupně invalidity, dne vzniku invalidity, dne změny stupně invalidity nebo dne zániku invalidity, schopnosti využití zachované pracovní schopnosti podle § 5 u pojištěnce, jehož míra poklesu pracovní schopnosti činí nejméně 35 % a nejvíce 69 %, a zda je pojištěnec v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 70 % schopen výdělečné činnosti za zcela mimořádných podmínek. Obligatorní náležitostí posudku je rovněž odůvodnění výsledku posouzení zdravotního stavu a míry poklesu pracovní schopnosti (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2012, č. j. 4 Ads 19/2012-18).
23. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti kladený na tyto posudky spočívá v tom, aby se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a aby své posudkové závěry náležitě odůvodnila. Napadené rozhodnutí, resp. posudkové hodnocení, na jehož podkladě je rozhodnutí týkající se invalidity vydáno, musí obsahovat přesvědčivé odůvodnění, co se při porovnání s obdobím, kdy byla dávka původně přiznána, ve zdravotním stavu pojištěnce přesně změnilo, jinak řečeno, určit a objasnit důvod či příčinu zániku nebo změnu stupně invalidity. Je tedy nutno přesvědčivě odůvodnit, v čem spočívá zlepšení zdravotního stavu nebo jeho stabilizace při porovnání s obdobím, kdy odnímaná či snižená dávka byla přiznána či naposledy ponechána, případně zda dávka nebyla přiznána na základě posudkového omylu. *„Pro přesvědčivost posudkových závěrů je nezbytné, aby v posudku uváděný důvod zániku nebo změny stupně invalidity byl zcela konkrétně a jednoznačně vysvětlen, neboť jen tak může soud získat potřebný skutkový základ pro správné právní posouzení věci“*. Jedná se přitom o otázku odbornou, pro jejíž posouzení nemá soud potřebné (medicínské) znalosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2011, č. j. 4 Ads 147/2010–117).
24. S ohledem na povahu sporu (spornou otázku) byl pro účely rozhodnutí ve věci v soudním řízení vypracován posudek PK MPSV ze dne 5. 6. 2024, jímž soud provedl důkaz při ústním jednání dne 25. 7. 2024. Krajský soud vyhodnotil posudek ze shora uvedených hledisek, zabýval se jeho úplností a přesvědčivostí, a to jak vzhledem ke skutkovému stavu zjištěnému ze správních spisů, tak i vzhledem k žalobním námitkám, přičemž dospěl k následujícím závěrům.
25. Posudek PK MPSV byl vypracován posudkovou komisí zasedající v řádném složení (členem byla lékařka se specializací v oboru neurologie). Posudek byl založen na všech dostupných podkladech (spisová dokumentace správních spisů včetně lékařské dokumentace a lékařských nálezů doložených žalobcem) a obsahoval požadované náležitosti. Posudková komise se vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, své posudkové závěry náležitě a srozumitelně odůvodnila, přičemž posudek nevzbuzuje žádné pochybnosti. Vzhledem ke

skutečnosti, že posudek PK MPSV dospěl na rozdíl od posudků zpracovaných ve správním řízení k odlišnému závěru, zabýval se soud pro účely posouzení požadavku na přesvědčivost důvody pro tuto odlišnost.

26. Pokles pracovní schopnosti u žalobce činil ke dni vydání napadeného rozhodnutí 50 %. Tento závěr jednoznačně vyplývá z citovaného posudku PK MPSV ČR, o jehož úplnosti, správnosti a přesvědčivosti nemá krajský soud důvodu pochybovat. Posudková komise přitom posuzovala zdravotní stav žalobce ve složení z posudkového lékaře a dalšího lékaře – neurologa, tedy lékaře z oboru nemoci, která je uznávána jako dominantní v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu žalobce.
27. Již výše bylo nastíněno, že krajský soud si nemůže učinit úsudek o otázce posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity sám, stejně tak si tento úsudek nemůže učinit sám žalobce. Je třeba též zdůraznit, že posouzení podřaditelnosti zdravotního stavu žalobce pod korespondující ustanovení vyhlášky, tzn. zhodnocení zdravotního stavu, určení rozhodujícího zdravotního postižení a přepočet procentní míry poklesu pracovní schopnosti, soud neprovádí, neboť se jedná právě o ten typ odborné úvahy, již soud, který nedisponuje potřebnými medicínskými znalostmi z oboru posudkového lékařství, nemůže činit sám, nýbrž vychází z důkazu posudkem příslušné posudkové komise. Při objektivním hodnocení zdravotního stavu žalobce posudkovou komisí pro účely přiznání invalidního důchodu nelze brát v potaz, zda žalobce svá zdravotní postižení subjektivně vnímá jako těžší či zda by je zařadil do jiné kapitoly přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., než jak je vyhodnotili posudkoví lékaři (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 3. 2018, č. j. 6 Ads 23/2018-37).
28. Krajský soud hodnotil úplnost a přesvědčivost posudku posudkové komise MPSV i ve vztahu k dalším podkladům, z nichž žalovaná vycházela. Posudková komise stejně jako lékař IPZS zařadila zdravotního postižení žalobce pod kapitolu XIII., oddíl E, položku 1c přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Ani posudková komise ani lékař IPZS se neztotožnili s lékařem OSSZ Opava, že rozhodující příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobce patří do kapitoly VI., položky 9b přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Navíc posudková komise na rozdíl od lékaře IPZS zvýšila horní hranici procentního rozmezí o 10 % s ohledem na „tzv. náročnosti dosavadního zaměstnání v dělnických profesích v těžkém provozu – svářeč, zámečník“. Celkově tedy pracovní schopnost žalobce poklesla o 50 %. Za zcela zásadní okolnost považoval krajský soud to, že na rozdíl od lékaře OSSZ a IPZS posudková komise MPSV žalobce zhlédla, navíc členem této komise byla lékařka se specializací v oboru neurologie.
29. Po zvážení všech posudků zpracovaných ve věci posouzení pracovního potenciálu žalobce tak krajský soud dospěl k závěru, že jako stěžejní lze hodnotit právě posudek posudkové komise ze dne 5. 6. 2024. PK MPSV měla k dispozici veškeré žalobcem předložené zprávy, žalobce také osobně zhlédla, proto mohla konfrontovat zjištění plynoucí z lékařských zpráv se skutečným stavem. Dle krajského soudu posudková komise MPSV náležitě zjistila skutkový stav rozhodný pro posouzení věci. Soud považuje posudek PK MPSV ze dne 5. 6. 2024 za stěžejní důkaz o tom, že žalobce byla k datu vydání napadeného rozhodnutí invalidní ve druhém stupni invalidity.
30. Napadené rozhodnutí, kterým žalovaná potvrdila prvostupňové rozhodnutí, proto nemůže obstát, neboť se ukázalo, že žalovaná vycházela z nedostatečně zjištěného skutkového stavu

věci. Soud vyšel ze závěrů posudkové komise MPSV a v návaznosti na ně uzavřel, že napadené rozhodnutí je nezákonné.

VII. Závěr a náhrada nákladů řízení

31. Žalovaná v napadeném rozhodnutí shledala žalobce invalidním v prvním stupni invalidity. Z provedeného dokazování v řízení před krajským soudem však vyplynulo, že napadené rozhodnutí spočívalo na nedostatečně zjištěném skutkovém stavu. Krajský soud proto napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení [§ 76 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 78 odst. 1 a 3, 4 s. ř. s.]. V dalším řízení je žalovaná povinna vycházet z následujícího právního názoru soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Především bude vázána závěrem krajského soudu opírajícím se o posudek PK MPSV ze dne 5. 6. 2024, podle něhož žalobce byl ke dni vydání napadeného rozhodnutí invalidní v druhém stupni. U žalobce trvá invalidita druhého stupně bez přerušení.
32. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl ve smyslu § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce byl ve věci úspěšný, náhradu nákladů řízení však nepožadoval. Neúspěšné žalované právo na náhradu nákladů řízení nenáleží.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Ostrava 25. července 2024

Mgr. Jana Volková
samosoudkyně